බුදු සසුනට එක්ව නාලන්දා විදු පියස ඔපවත් කළ මහ නාහිමිවරු

අග්ග මහා පණ්ඩිත අතිපූජ්‍ය බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රීය මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ

මෙම මාහිමිපාණන් වහන්සේ ආදි නාලන්දියෙකු නොවේ. එහෙත් උන් වහන්සේ පිළිබඳව නොලියා නාලන්දා බුදු පුත්‍ර ගැන ලිවිය නොහැක. (මේ උන් වහන්සේ ගැන ලියවෙන කෙටි සටහනකි.)

1896 අගෝස්තු මස 23 වන දින බලංගොඩ කිරිඳිගල දී උපත ලද මේ පිංවත් කුමරා පුංචි මහත්තයා නම් විය. කිරිඳිගල කතෝලික විදුහලින් හා රජයේ කුමාර විදුහලින් මූලික අධ්‍යාපනය ලබන සමයේදී බ්‍රහ්මචාරි වලිසිංහ හරිස්චන්ද්‍ර තුමාගේ දේශනයකට සවන් දුන් පුංචි මහත්තයා කවදා හෝ දිනක මහණ වී රට දැය සමය වෙනුවෙන් සේවයක් කිරීමට අදිටන් කර ගත්තේය.

1911 මාර්තු මස 02 දිනදී බලංගොඩ සරණගවේසි නමින් පැවිදි බිමට පත් විය. උන්වහන්සේගේ ගුරු දේවයාණන් වූයේ දෙහිගේනේ ශ්‍රී සීලානන්ද ස්වාමිපාදයන් වහන්සේය.

1916 ජූලි මස 19 දා උපසම්පදා ලද උන්වහන්සේ එදින සිට බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රිය යන නාමය භාවිතා කළේය. 1919 සිට උන්වහන්සේ කොළඹ ආනන්ද විදුහලේ පාලි, සංස්කෘත, බුද්ධ ධර්මය හා සිංහල ගුරුවරයා ලෙස සේවය කළහ. එකල ආනන්දයේ කොටසක්ව පැවැති අප පාසලේ ගුරුවරයෙකු වශයෙන් පත්වීමක් ලැබුණේ 1923 දිය. මෙතුමා අප පාසලට "නාලන්දා" යන නාමයත් "අපදාන සෝභනී පඤ්ඤා" යන ආදර්ශ පාඨයත් යෙදීමට ද විදුහල් ධජය නිර්මාණය කිරීමට ද මූලික වූහ.

ශ්‍රේෂ්ඨ ගුරුවරයෙකු හා විචිත්‍ර දේශකයෙකු වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් නොව විදේශ රටවලට පවා ගොස් බෞද්ධ ධර්මදූත කටයුතු වල යෙදීමෙන් උන්වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවට ඉමහත් කීර්තියක් ලබා දුන් සේක.

1959 දී විද්‍යොදය විශ්ව විද්‍යාලය පිහිටුවීමේදී උන්වහන්සේ බෞද්ධ අධ්‍යාපන අංශයේ මහාචාර්ය ධුරයට පත්වූහ. පසුව 1963 දී එම අංශයේ පීඨාධිපති ධුරයට පත්වූ සේක. 1966 වසරේදී උන් වහන්සේ එම විශ්ව විද්‍යාලයේ ම උපකුලපති ධුරයට පත් වූහ.

බුදු දහමට සිංහලයට හා ශ්‍රී ලංකාවට කළ මහගු සේවය වෙනුවෙන් දෙස් විදෙස් රජයන්ගෙන් හා ආයතනයන්ගෙන් උපාධි සහ සම්මානයන්ගෙන් උන්වහන්සේ පිදුම් ලදහ.

1998 ජූලි මස 18 දා අතිඋත්තරීතර අභිධජමහාරට්ඨගුරු අග්ගමහා පණ්ඩිත බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රිය මහා නාහිමිපාණන් වහන්සේ අවුරුදු 103 ක් ආයුවළඳා අපවත්වී වදාළ සේක.

බෝල්ටන් වක්වැල්ල

ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමයේ සාමාජිකත්වය සඳහා අයදුම් කිරීම

අප සංගමයේ සාමාජිකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා අදාල සාමාජික අයදුම්පත් ප්‍රධාන ලේකම් වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

අවම වශයෙන් එක් වරක් වත් අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විභාගය සඳහා විද්‍යාලයෙන් පෙනී සිටි සිසුනට මේ සඳහා අයැදුම් කළ හැකි අතර ඔවුන් සඳහා පහත සඳහන් පරිදි යාවජීව සාමාජිකත්වය පිරිනමනු ඇත.

අ) විද්‍යාලයේ අධ්‍යාපනය අවසන් කිරීමෙන් පසුව වසරක් ඇතුළත සාමාජිකත්වය සඳහා අයදුම් කරන්නෙකුට රු. සියයක (රු. 100/-) පමණ සාමාජික මුදලක් ගෙවීමෙන්.

ආ) අනෙකුත් සියළුම ආදි සිසුනට රු. පන්සියයක (රු. 500/-) පමණ සාමාජික මුදලක් ගෙවීමෙන්

සාමාජික අයදුම්පත් කොළඹ 10 සිරි ධම්ම මාවතේ අංක 90 දරණ ස්ථානයේ පිහිටි "වොයිස් ඔෆ් මිතුරු මිතුරෝ" කාර්යාලයෙන් ලබාගත හැකි අතර නිසි පරිදි සම්පූර්ණ කරන ලද අයදුම්පත් අදාල සාමාජික මුදල සමගින් (චෙක්පතකින් හෝ තැපැල් ඇණවුමකින්)

ප්‍රධාන ලේකම්, ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමය, නාලන්ද විද්‍යාලය, කොළඹ 10.

යන ලිපිනයට තැපැල් මගින් යොමු කළ හැක. එසේ නොමැති නම් සෑම මසකම තෙවෙනි බ්‍රහස්පතින්දා දින සවස 6.00 සිට සවස 7.00 දක්වා සංගමයේ මාසික විධායක කමිටු රැස්වීම විද්‍යාලයේදී පැවැත්වෙන බැවින් එදිනට ඔබගේ අයදුම්පත සහ සාමාජික මුදල ගෙනැවිත් බාරදීමට ද පුළුවන.

රථ වාහන සේදීමේ ව්‍යාපෘතිය

ධම්ග්‍රාම සංසද ව්‍යාපෘතිය යටතේ වැලිඔය, ඇතාවැටුණුවැව ග්‍රාම වාසීනට ඔවුනගේ කෘෂිකාර්මික ජීවනෝපාය කරගෙන යෑම සඳහා අවශ්‍ය වන මෙවලම් කට්ටල ලබා දීමට අවශ්‍ය මුල්‍ය ප්‍රතිපාදන රැස්කර ගැනීමේ අරමුණින් රථ-වාහන සේදීමේ ව්‍යාපෘතියක් පසුගිය දෙසැම්බර් 15 සහ 22 යන දෙදින තුළදී පවත්වන්නට යෙදුනි.

සංගමයේ සාමාජික පියරුවන් පෙරේරා සොහොයුරාගේ මූලිකත්වයෙන් දියත් කෙරුණු මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා විශ්ව විද්‍යාලයන්හි අධ්‍යාපනය ලබන අප සාමාජික සොහොයුරන්ගේ කැපවීම හා ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය කැපී පෙනුණු අතර ඔවුනගේ උත්සාහය නිසාම අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ළඟාවීමට හැකි විය.

මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් උපයාගත් මුදලින් මෙවලම් කට්ටල ලබාදීමට අවශ්‍ය කටයුතු දැනටමත් ආරම්භ කර ඇති අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය සංවිධානය කිරීමේදී අප වෙත සහයෝගය ලබා දුන් කොළඹ ප්‍රදේශයේ රථ වාහන අංශය භාර ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් අධිකාරීතුමාටත්, කොළඹ මහ නගර සභාවේ නිලධාරි මහතුන්ටත් විශේෂයෙන්ම ආදි නාලන්දීය මනෝජ් වීරසේකර මහතාටත්, ජාතික ජලසම්පාදන මණ්ඩලයේ මාලිගාකන්ද කාර්යාලයේ නිලධාරි මහතුන්ටත් සංගමයේ ස්තූතිය පිරිනැමේ.

එමෙන්ම මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් නිකුත් කරන ලද ප්‍රවේශ පත්‍ර මිලදී ගැනීමෙන් හා අලෙවි කර දීමෙන් සංගමයේ සාමාජික මහතුන් ප්‍රමුඛ සියළු දෙනා දැක්වූ දායකත්වයත් දින දෙකෙහිම පැමිණීමෙන් අප හා එක්වූ සියළුම සාමාජික මහතුන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වයත් ගෞරවයෙන් යුතුව සිහිපත් කරන්නෙමු.

. . . 3 වැනි පිටුවෙන්

(නාලන්දයේ විසර දූතයෝ)

නායක හාමුදුරුවන්ට ඔය ළමයි බයයි කියලත් කීවා. ඉතිං මාත් එළියට බැස්සා. බැහැල ඔව්! පුතාලා හරි! කියල ඒ අයත් එක්ක මාත් ටික දුරක් පෙළපාලියේ ගියා. ගිහින් මන් ළමයින්ට කීවා, දැන් අපි අපේ විරෝධය පළකළා. දැන් ඉතිං ඔක්කොම යන්න පැවිලියන් එකට. ඔක්කෝම පැවිලියන් එකට රැස් වුණාම මන් ටිකක් වේගවත් කථාවක් කළා. "ළමයිනේ! ඔය අයට අනාගතයක් තියෙනවා. ඒ වගේම වගකීමකුත් තියෙනවා. ඒ දෙකට හානිවන කිසිවක් අප කරන්නේ නැහැ කියල දැඩි අධිෂ්ඨානයක් ඇති කර ගන්න. දැන් අපේ විරෝධය අවසානයි. දැන් ඔක්කෝම ළමයි හොඳ ළමයි වගේ පන්ති වලට යන්න", ළමයි ඔක්කෝම පන්ති වලට ගියා.

මාසයක් විතර ගතවුණා. දවසක් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නිලධාරි පිරිසක් ඇවිදිල්ලා, "හාමුදුරුවනේ! හාමුදුරුවන් ළමයි එක්ක පෙළපාලියක් ගිහින් තියෙනවා. හාමුදුරුවන් තමයි පෙළපාලිය මෙහෙයවල තියෙන්නේ", කියල දිගින් දිගටම මගෙන් ප්‍රශ්න කරන්න පටන් ගත්තා. මේ කට්ටිය හැමදාම උදේ 9.00 ට විතර විද්‍යාලයට එනවා. සවස 2.00 දක්වා දිගටම ප්‍රශ්න කරනවා. අන්තිමට ජෝජ් මැන්ඩිස් මහත්මයා ආවා. මගෙන් ඔක්කෝම විස්තර ඇහැව්වා. මන් සිදුවෙච්ච දේ සියල්ල අඩුවක් නැතිව කීවා. එතනදී මැන්ඩිස් මහත්මයා, එයා සමග ආව අනික් කණ්ඩායමට කීවා, මන් සියල්ලම බලා ගත්තම් මේ ගැන මීට වඩා පරීක්ෂණ නැහැ කියල. එතනින් ඔක්කෝම අවසන් වුණා.

නාලන්ද බොදු හඬට අනුග්‍රහය

අප සංගමය විසින් නොමිලයේ නිකුත් කරනු ලබන "නාලන්ද බොදු හඬ" ඔබ අතට පත්කිරීම සඳහා මුද්‍රණ වියදම් මෙන්ම තැපැල් ගාස්තු වශයෙන් ද සැලකිය යුතු මුදලක් දැරීමට සිදුව ඇති නිසාත් පුවත් ලිපිය නොකඩවා පළකිරීම සඳහාත් යම් අනුග්‍රහයක් දැක්වීමට ඔබ කැමැත්තේ නම්,

"ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමය" නමට ලියන ලද චෙක් පතක් අප වෙත යොමු කිරීමෙන් හෝ **සම්පත් බැංකුවේ අංක 0004-6000-1404** දරණ ගිණුමට ඔබගේ නොමසුරු ආධාරය බැරකිරීමෙන් හෝ දායක විය හැකි බව දන්වනු කැමැත්තෙමු.

වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම

ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමයේ

4 වෙනි මහා සභා රැස්වීම

2008 ක් වූ මාර්තු මස 15 වෙනි සෙනසුරාදා

ප.ව. 3.00 ට විද්‍යාලයීය භාෂා කේන්ද්‍ර

ශාලාවේදී පැවැත්වීමට නියමිත බව

මෙයින් නිවේදනය කරනු ලැබේ.

හර සර ඔවට සිය ජාතික පීව පොවා
සුර සුන්දරින් සුරතින් සුර සුවඳ කවා
මෑරෑ ණොත් රුපුන් නිදහස් රණ බිමේ හොවා
සර සනු නියති ඔබගේ මළ සිරුර පවා

එස්. මහින්ද හිමි

නාලන්ද බොදුහඬ

ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමයේ ප්‍රකාශනයකි

දෙවන කලාපය - ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2551 වූ දුරුතු මස (ජනවාරි 2008)

බුදු දහමේ නිර්දේශිත ගුරුවරයා ශිෂ්‍යයා ඉගැන්වීමේ ක්‍රම හා දඬුවම් හා සම්බලනය

නාලන්දා විද්‍යාලයේ ධර්මාචාර්ය ශාස්ත්‍රපති ගරු ඇලිකේවල සීලානන්ද හිමි.

මාගේ බුදුපියාණන් වහන්සේ තුන් ලොවටම ගුරු වූ බැවින් තිලෝගුරු නම් වන සේක. දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘවරයා වූ බැවින් සත්ථා දේව මනුස්සානං නම් වන සේක. ශාස්තෘවරයා යනු මග පෙන්වන්නා හෙවත් මාර්ග උපදේශකයායි. උන් වහන්සේ හුදෙක් මාර්ගය පෙන්වා දෙන බැවින් අකඛාතාර, මග්ගක්ඛායි නම් වන සේක. මේ බුදුන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුරුවරයෙකු බවට සනාථ කරන යෙදුම් කිහිපයකි.

මිනිසාගේ මනස තුළ ගැබ් වී ඇති දක්ෂතා, කුසලතා, ආකල්ප, භාව හා උද්වේගයන් ආදී නානාවිධ මානසික විභවතාවයන් අනුක්‍රමයෙන් වර්ධනය කොට පරම සත්‍ය කරා ලඟාවීමට මාවත හෙළිකළ, ඒ සඳහා විවිධ අත්දැකීම් හා සන්නිවේදන ක්‍රම භාවිතා කරමින් ඒ උතුම් පරම සත්‍ය කරා ගිය ශ්‍රාවකයා පමුණුවාලූ ශ්‍රේෂ්ඨතම ගුරුවරයා ලෙස උන්වහන්සේ නැවතත් හඳුන්වා දෙමි. බුදු දහමේ අවසාන නිෂ්ඨාව පැහැදිලිය. එය නම් නිර්වාණබෝධයයි. ඒ බව "ඒතං ආදි බ්‍රහ්ම චරිකං ඒතං නිබ්බිදාය, විරාගාය, නිරෝධාය, උපසමාය, අභිඤ්ඤාය, සම්බෝධාය, නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මා මයා ඛ්‍යාකතං" ආදි බ්‍රහ්ම චර්යාවට ද ශීලමාත්‍රවේද මෙසෙයින් ඒ නිවේදනය පිණිස, නිරෝධය පිණිස වූපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සම්බෝධිය පිණිස, නිර්වාණය පිණිස පවතීද එය මා විසින් ව්‍යාකෘතය. (ප්‍රකාශිතය) යන්න මෙහි අරුතයි. මෙයින් පිටස්තරව කිසිවක් මේ සඳහා හේතු භූත නොවන බව අවධාරණය කොට ඇත. එවැනි යමක් ඇත්නම් එය අව්‍යාකෘත දේ ලෙස සලකා ඇත. මෙම පරිපූර්ණත්වය කරා මිනිසා ගෙන යන ප්‍රතිපදාව බුදු දහමේ හැඳින්වෙන්නේ ශ්‍රේෂ්ඨ හැසිරීම ගෙන දෙන අරුතින් හැඳින්වෙන බ්‍රහ්මචර්ය යන නාමයෙනි. එම බ්‍රහ්ම චර්යාව අනුපුබ්බ සික්ඛා, අනුපුබ්බ කිරියා, අනුපුබ්බ පටිපදා යන ක්‍රමික ප්‍රතිපත්තියක යන අනුපූර්ව ක්‍රමයකට සකස් වී ඇත. මේ මාවත හෙවත් නිෂ්ඨාවට පත් කිරීම ලෙහෙසි පහසු කාර්යක් නොවේ. තමා ලඟට පැමිණි ශ්‍රාවකයාගේ දක්ෂතා, කුසලතා, ආකල්ප පමණක් නොව මානසික විභවතාවයන්ද පළමු කොටම අවබෝධ කරගත යුතුය.

ඒ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ බුද්ධි මට්ටමට ගැලපෙන ඉගැන්වීම් ක්‍රම භාවිතා කළ යුතුය. ශ්‍රාවකයාගේ හෙවත් ශිෂ්‍යාගේ මූලික අවශ්‍යතා තේරුම් ගත යුතුය. ඔහු ජීවත් වන පරිසරය තේරුම් ගත යුතුය. ඔහුගේ චරිතය වටහා ගත යුතුය. මෙය බුදු සිරිතෙන්ම නිරූපිත වන අයුරු පෙන්වා දිය හැකිය. බුදුන් වහන්සේ දම් දෙසීමට පෙරාතුව (ඉගැන්වීමට) තම ශිෂ්‍යයාට ආහාර පාන ලැබී තිබේද? කායික මානසික තෘප්තියෙන් සිටීද? ඇසුරු කරන්නන් අතර යම්කිසි ගැටළුවක් අමනාපයක් තිබේද? යන්න සොයාබලා ඇති අයුරු මේ නිදසුනින් පැහැදිලි වේ.

"අනුරුද්ධයෙනි, කෙසේද? යැපිය හැකිද? පිණ්ඩපාතයෙන් ක්ලාන්ත බවට පත්වේද?"

"භාග්‍යවතුන් වහන්ස යැපිය හැකිය. පිණ්ඩපාතයෙන් ක්ලාන්ත නොවෙමි."

"අනුරුද්ධයෙනි තෙපි සමගිව සතුටුව විවාද නොකරමින් කිරි හා දිය මෙන් ඔවුනොවුන් ප්‍රිය ඇසින් බලමින් වාසය කරන්නේද?"

"එසේය ස්වාමීනි, අප සමගියෙන් වාසය කරන්නෙමු."

තවත් තැනකදී "කස්සපයෙනි, කෙසේද? තොපට කිනම් වේදනාවක් ඇද්ද? එය වර්ධනය වන්නේද? අඩුවීමක් නොවන්නේද?"

තවත් විටකදී කුසගින්නේ සිටි ගොවියෙකුට පළමුකොට ආහාර පානයෙන් සන්තර්පණය කොට පසුව දහම් දෙසීමද, පූතිගත්ත තිස්ස තෙරුන්ට සියතින්ම උවටැන් කිරීමෙන් ආදි විවිධ උදාහරණ ගෙනහැර දැක්විය හැකිය.

ගුරුවරයා යනු කවරෙක්ද?

ඉහත ලක්ෂණ ඇති තැනැත්තා ගුරුවරයෙකු වන බව හඳුන්වා දීම යුක්ති සහගතය. බුදු දහමේ ගුරුවරයා හඳුන්වන්නේ දකුණු දිසාව ලෙසටය. (ආචාරියා දක්ඛිණා දිසා) බුදු දහමේ ශිෂ්‍යයෙකුට සිටින ගුරුවරුන් දෙදෙනෙකු ගැන සඳහන් කරයි. 1 උපජ්ඣාය 2 ආචාරිය යන ඒ දෙදෙනාය. උපාධ්‍යායවරයා තම ශිෂ්‍යයා කෙරෙහි සාවද්‍ය නිරවද්‍ය දේ හඳුන්වා දෙයි. ආචාර්යවරයා සමාචාරයෙහි හික්මවනු ලබයි. මෙසේ තම ශිෂ්‍යයන්ට ඉගැන්වීමට හා හික්මවීමට නම් පහත සඳහන් සුදුසුකම් සපුරා තිබිය යුතුය.

1. ගුරුවරයා ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත විය යුතුය.
2. පාපයට ලැජ්ජා ඇත්තෙක් විය යුතුය.
3. පාපයට බිය ඇත්තෙක් විය යුතුය.
4. අරඹන ලද වීර්ය ඇත්තෙක් විය යුතුය.
5. එළැඹී සිටි සිහි ඇත්තෙක් විය යුතුය.
6. එම ගුරුවරයා අන්‍යයන් සසුනෙහි යෙදවීමට සුදුස්සෙක් නොවිය යුතුය.
7. අධි ශීලයෙහි සීල විපත්තියට පත් වූවෙකු නොවිය යුතුය.
8. බොහෝ ඇසූපිරූ තැන් ඇත්තෙකු විය යුතුය.
9. වැරදි දෘෂ්ඨි විපත්තියට පත් වූවෙකු නොවිය යුතුය.
10. ප්‍රඥාවන්තයෙකු විය යුතුය.
11. එසේම ශිෂ්‍යයා ගිලන් වූ විට උපස්ථාන කිරීමට හෝ කරවීමට සමත් පුද්ගලයෙකු විය යුතුය.
12. සසුන කෙරෙහි නොඇල්මක් (අධ්‍යාපනය කෙරෙහි) ශිෂ්‍යයා තුළවේද එය දුරු කළ හැක්කෙක් විය යුතුය.
13. ශිෂ්‍යයාට ඇතිවන මිත්‍යා සැක තැනක් දුරලිය හැකි කෙනෙකු විය යුතුය.

මේ ආදි වශයෙන් සියලු දේ සම්පූර්ණ කළ හැකි තැනැත්තෙක් ලෙස ගුරුවරයා සමත් විය යුතුය.

එමෙන්ම ගුරුවරයා තම ශිෂ්‍යයාට ආදරය හා කරුණාව දක්වන්නෙක් විය යුතුමය. එය වූ කලී පිය පුතු ප්‍රේමයට සමාන ක්‍රියාවලියකට සමාන විය යුතුය. එමෙන්ම ඉගෙනුම් වටපිටාව ඉතා වැදගත් විය යුතුය. අන්‍යොන්‍ය ගෞරවය එකිනෙකා තුළම පැවතිය යුතුය. එමෙන්ම යහපත් ගුරුවරයා තුළ පැවතිය යුතු ලක්ෂණ තව දුරටත් හඳුන්වා දී ඇත. යහපත් ගුරුවරයා ශිෂ්‍යයාගේ විනීතභාවය ගැන සැලකිලිමත් විය යුතුය. උගන්වන දෙය හොඳින් ඉගැන්විය යුතුය. ශිෂ්‍යයාගේ සමත්කම් හඳුනාගෙන එය සමාජයට හඳුන්වා දිය හැකිය. ශිෂ්‍යයා වෙත පැමිණෙන උවදුරු වලින් ආරක්ෂා කළ යුතුය. ශිෂ්‍යයාගේ දක්ෂතාවන් හඳුනාගෙන එය ඉදිරියට ගෙනඒම සඳහා මෙන්ම ඔහුට සමාජය තුළ තත්වයක් පිළිගැනීමක් ලබා දිය යුතුය. මෙමගින් ශිෂ්‍යයා තම හැකියාවන් දියුණු කරගැනීමට සමත් වෙයි.

අනෙක් අතට තමා ලඟට පැමිණෙන ශිෂ්‍යයා හඳුනාගෙන වර්ගීකරණය--කට පත්කර ගතයුතුය. ඒ අනුව ශිෂ්‍යයෝ හත්දෙනෙක් බුදුන්වහන්සේ පෙන්වා දී ඇත. ඔවුන් මෙසේ නම් කළ හැකිය.

1. උභතෝ භාග විමුක්ත
2. පඤ්ඤා විමුක්ත
3. කාය සක්ඛි
4. දිට්ඨිප්පත්ත
5. සද්ධා විමුක්ත
6. ධම්මානුසාරී
7. සද්ධානුසාරී වශයෙනි.

මීට අමතරව ශිෂ්‍යයා දැනුම අවබෝධ කර ගන්නා ආකාරය ද ගුරුවරයා දැන සිටිය යුතුය. එවැනි ශිෂ්‍යයෝ සිව් දෙනෙකි.

1. උග්ඝටිතඤ්ඤ - වහාම අවබෝධ කර ගන්නා
2. විපචිතඤ්ඤ - පාඨමක් කෙටියෙන් ඉදිරිපත් කර එය විශ්ලේෂණය කොට දැක්වීමේදී අවබෝධ කර ගන්නා
3. නෙය්‍යය - පාඩම ඉගැන්වීමෙන් ඒ පිළිබඳව ප්‍රශ්න කිරීමෙන් කරුණු මෙනෙහි කිරීමෙන් අවබෝධ කරගන්නා
4. පදපරම - කුමන ශිල්ප ක්‍රම භාවිතා කර ඉගැන්වූවත් එය අවබෝධ කර ගැනීමට අසමත්

නාලන්දයේ වසර දහයක් . . .

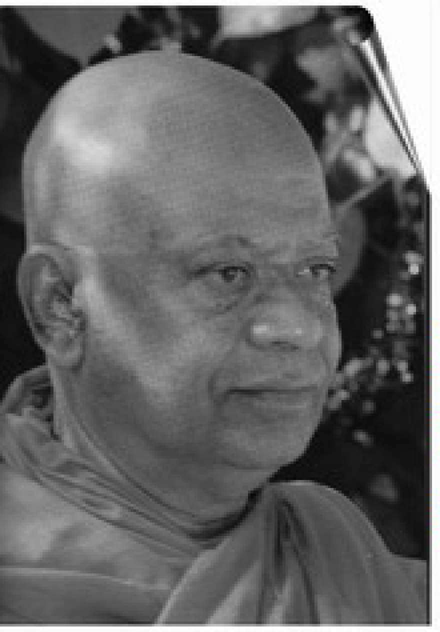

(නාලන්දාවේ ධර්මාචාර්ය වශයෙන්සේවය කොට දැනට ඇමරිකාවේ ලොස්ඇන්ජලීස් බෞද්ධ විහාරාධිපතිව වැඩ වසන පූජ්‍ය පණ්ඩිත අහංගම සිරි ධම්මාරාම හාහිමියන් පිළිබඳව ලියවුණු "අහංගම සිරි ධම්මාරාම අභිනන්දන" ග්‍රන්ථයෙන් උපුටා ගන්නා ලදී.)

අහංගම සිරි ධම්මාරාම නා හිමි

නාලන්ද විද්‍යාලයට මන් ආවේ 1969 දී. නාලන්ද විද්‍යාලයේ වැඩ කරන විටත් නොයෙක් ප්‍රශ්න වලට මුණ දෙන්න සිදුවුණා. නමුත් නාලන්ද විද්‍යාලයේ ගත කළ වසර 10 ක කාලය තරම් රසවත් කාලයක් මගේ ගුරු සේවා කාලය තුළ වෙනත් නැහැ කියලයි මට කියන්න වෙන්නේ. ඒ නිසා නාලන්ද විද්‍යාලයේ ගත කළ කාලය අදත් මන් සිහිපත් කරන්නේ මහත් ආඩම්බරයෙන් යුතුවයි. වෙනත් කිසිදු විද්‍යාලයකදී ඇති නොවන හැඟීමක් ගුරු-ශිෂ්‍ය දෙපක්ෂයටම ඇති වෙනව, ආනන්ද - නාලන්ද විද්‍යාල දෙකේදී. ඒ තමයි අපේකම හා මගේකම. අපේ ආනන්ද විද්‍යාලය, අපේ නාලන්ද විද්‍යාලය, මගේ ආනන්ද විද්‍යාලය, මගේ නාලන්ද විද්‍යාලය යන හැඟීම අදත් මට තියෙනවා. මට විතරක් නෙවෙයි ඉගෙනගත් සියලු දෙනාටත්, උගන්වාපු ගුරුවරුන්ටත් එකසේම ඒ හැඟීම තියෙනවා. ඒ හැඟීම ඒ පුද්ද භූමිය තුළින් නිරායාසයෙන් ලැබෙන්නක්.

නාලන්ද විද්‍යාලයේ ගත කළ කාලය තුළ සිදුවෙච්ච වැදගත් සිදුවීමක් දෙකක් මන් කියන්නම්. 1976 පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ශිෂ්‍යයෙකු වෙඩි තබා ඝාතනය කළ අවස්ථාව ශ්‍රී ලංකාවේ ශිෂ්‍යයන් තදින්ම නැගී සිටි අවස්ථාවක් වුණා. මේකට විරෝධය පළ කරන්න සියලුම පාසල් වල ශිෂ්‍යයන් එළියට බැස්සා. නාලන්ද විද්‍යාලයේ ඔක්කෝම ළමයිනුත් එළියට බැස්සා. එකම ගුරුවරයෙක් වත් මේ තත්වය පාලනය කරන්න එළියට බැස්සේ නැහැ. ප්‍රින්සිපල් මට දෙතුන් වරක්ම කිව්වා, නායක හාමුදුරුවන් යන්න, යන්න කියලා.

4 වැනි පිටුවට . . .

වැලිඔය, ඇතාවැටුණුවැව, ශ්‍රී උදුම්බරාරාම රජමහා විහාරස්ථානයේ ඉදිකිරීමට යෝජිත බුදු මැදුරෙහි සැලැස්ම

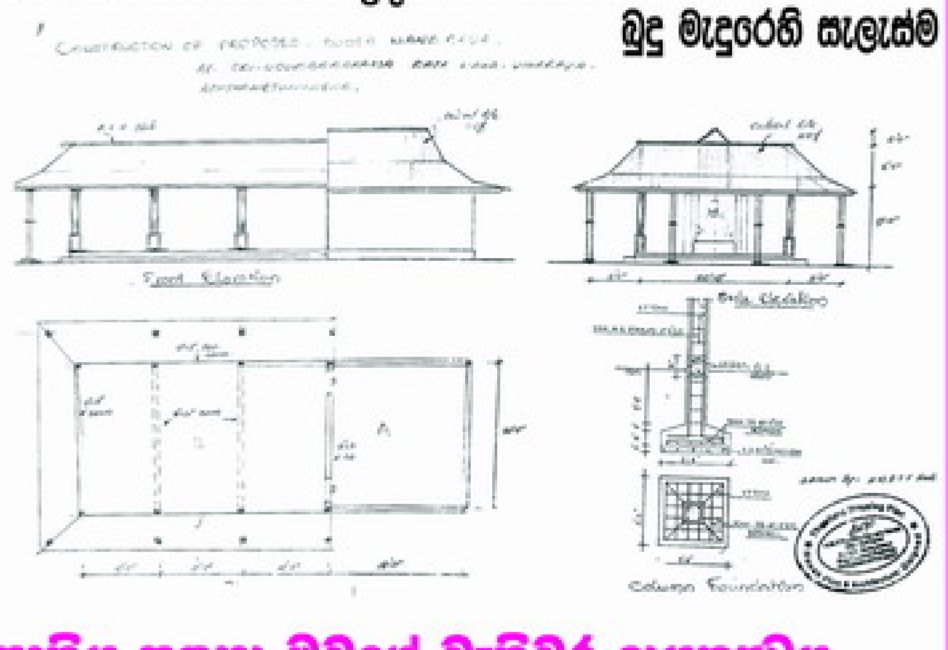

ධම්ග්‍රාම සංසද ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඔබගේ බැතිබර දායකත්වය . . .

ආගමික කටයුතු හා සාරධර්ම ප්‍රවර්ධන අමාත්‍යාංශයට අනුබද්ධිත ස්වේච්ඡා සංවිධානයක් ලෙසින් අරඹා ඇති දස දහසක් වෙහෙර විහාර සංවර්ධනය කිරීමේ "ධම්ග්‍රාම සංසද" ජාතික ව්‍යාපාරයේ නාලන්ද ව්‍යාපෘතිය යටතේ අනුරාධපුර, වවුනියාව, කිලිනොච්චි සහ ත්‍රිකුණාමල දිස්ත්‍රික්ක වලට මැදිව පිහිටි තර්ජිත ගම්මානයක් වන වැලි ඔය, ඇතාවැටුණුවැව ගම්මානය සංවර්ධනය කිරීම අප සංගමය වෙත පවරා ඇත. අතීතයේ දී මෙන් "වැවයි-දාගැබයි, ගමයි-පන්සලයි" සංකල්පය අනුව යමින් ගමේ පන්සල කේන්ද්‍රකොට ගෙන මෙම සංවර්ධන කටයුතු කරගෙන යෑම සිදුවෙනවා ඇත.

ඒ අනුව ඇතාවැටුණුවැව පිහිටි පෞරාණික විහාරස්ථානයක් වන ශ්‍රී උදුම්බරාරාමයත් ඒ ආශ්‍රිත ගම්මානයත් ආගමික, අධ්‍යාපනික, ආර්ථික හා සමාජයීය යනාදී අංශ ඔස්සේ සංවර්ධනය කිරීමට සංගමය තීරණය කර ඇත.

අප සංගමයේ ප්‍රධාන පැවිදි අනුශාසක පූජ්‍ය කුප්පියාවත්තේ බෝධානන්ද හිමියන් ප්‍රධාන නිලධාරි මහතුන්ගෙන් සමන්විත වූ කණ්ඩායමක් පසුගියදා එම ප්‍රදේශයේ කරන ලද නිරීක්ෂණ සංචාරයකින් පසුව "ධම්-ග්‍රාම සංසද" ව්‍යාපාරය යටතේ එම ප්‍රදේශයේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් යුතුව සිදුකළයුතු කාර්යයන් හඳුනාගෙන ඇත.

ප්‍රදේශයේ විහාරස්ථාන දියුණු මට්ටමකට ගෙන ඒමෙන් පසුව ගමත්-පන්සලත්, පන්සලත්-ගමත් අතර සබඳතාවය තහවුරු කිරීම තුළින් ගම්මානය සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කිරීම අපගේ අරමුණ වන අතර, මූලික වශයෙන් පහත අවශ්‍යතාවන් සපුරාගැනීම සඳහා ඔබ සැමගේ නොමසුරු ආධාරය සහ උපකාරය බලාපොරොත්තු වෙමු.

අවශ්‍යතාවය	දළ වියදම
දැනට මෙම විහාරස්ථානයේ බුදු මැදුරක් නොමැත. එබැවින් අංගසම්පූර්ණ බුදු මැදුරක් ඉදිකිරීම	රු. 300,000.00
පවුල් 318 ක් පමණ මෙම ගම්මානයේ ජීවත් වන අතර බුදුපිළිම වහන්සේ නමක් නොමැති සෑම නිවසකටම බුදුපිළිම වහන්සේ නමක් බැගින් අවම වශයෙන් බුදුපිළිම වහන්සේ 250 ක් පිරිනැමීම.	රු. 62,500.00
මෙම ගම්මානයේ දැනට පෙර පාසල් 2 ක් පමණ පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර දරුවන් 40 ක් පමණ ඉගෙනුම ලබයි. ඔවුනට පාසල් බෑග්, පොත්-පත් සහ උපකරණ ලබාදීම	රු. 25,000.00
විහාරස්ථානය ආශ්‍රිතව පවත්වාගෙන යනු ලබන දහම් පාසලේ ඉගෙනුම ලබන 170 කට ආසන්න දහම් පාසල් සිසු-සිසුවියනට අවශ්‍ය පොත්-පත් ලබාදීම.	රු. 35,000.00

බොහෝ ආර්ථික අපහසුතා මෙන්ම මිලේච්ඡ ත්‍රස්තවාදීන්ගේ නිරන්තර ප්‍රහාරයන් මධ්‍යයේ ඉතා කටුක දිවිපෙවෙතක් ගෙවන අපගේම සහෝදර ජනතාවකගේ ජීවන තත්වය නගා සිටුවීමෙහි ලා ඔබගේ බැතිබර දායකත්වය උදක්ම අපේක්ෂා කරන අතර යුග මෙහෙවරක් මෙන්ම ජාතික වගකීමක් ඉටුකරලීමක් වශයෙන් සලකා ඔබ සැම අප හා අත්වැල් බැඳගනු ඇතැයි තරයේම විශ්වාස කරමු. මේ සඳහා ඔබට මෙන්ම ඔබගේ පවුලේ අයටත් ඔබේ හිතවතුනටත් ඉදිරිපත් වී හැකි අයුරින් දායකත්වය ලබා දීමට අවකාශ ඇති අතර ද්‍රව්‍යමය වශයෙන් හෝ මූල්‍යමය වශයෙන් හෝ ඔබගේ ආධාරය පහත සඳහන් අයුරින් අප වෙත යොමු කිරීමට කාරුණික වන්න.

ඔබගේ නම : ....

ලිපිනය : ....

දුරකථන අංක : ....

මූල්‍යමය ආධාර : රු. ....

(චෙක්පත් "ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමය" නමට එවන්න.)

අපේ ලිපිනය : ගරු ලේකම්, ආදි නාලන්දීය බෞද්ධ සංගමය,

ගිය ගිය තැන දී ජාතික හෙණ හඬට
සිය ගත රිසිරි ලක්ෂිම හෙම හෙමා — **තලව්**
හෙළව්

එය නිදහස ය සිතමින් හැර විකට
දිය දද දියත නංවනු බැරි මොකද? — **ඉළව්**
බොළව්

එස්. මහින්ද හිමි

නාලන්ද බොදුහඬ

දෙවන කලාපය - ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2551 වූ දුරුතු මස (ජනවාරි 2008)

තැනැත්තා (කලයක් මුනින් අත පැත්ත හරවා ජලය පුරවන්නාක් මෙන්)

එමෙන්ම නව දුරටත් බුද්ධි මට්ටම ගැන පවසන බුදුන් වහන්සේ,

1. සමහර ජලාප් පුෂ්ප ජලයේම හැදී වැඩී ජලයෙන් යටවී පිටතට ඒමට අපොහොසත් වී ඇත.
2. සමහර ජලප් පුෂ්ප ජලයේම හැදී වැඩී ජල මට්ටම දක්වා විත් නතර වී ඇත.
3. සමහර ජලප් පුෂ්පයෝ ජලයේ හැදී වැඩී ජලයෙන් උඩට මතුවී ජලයේ නොඇලී සිටී.

එමෙන්ම සිසුන් හඳුනාගැනීමේදී ඔහුගේ චරිත ලක්ෂණ ද ගුරුවරයෙකු දැන සිටිය යුතුය. එවැනි චරිත 06 කි.

1. රාග චරිත, ද්වේෂ චරිත, මෝහ චරිත, සද්ධා චරිත, බුද්ධි චරිත විතක්ක චරිත වශයෙනි.

මෙවැනි විවිධ විෂම චරිත මට්ටම් වලින් යුත් ශිෂ්‍යයාට උගැන්වීමේදී ඉගැන්වීමේ ක්‍රම ද අනුගමනය කිරීමට ගුරුවරයා සමත් විය යුතුය.

2. සරල දෙයින් සංකීර්ණ දෙයට යාම : (දහම් දෙසීමේදී දන්දීමේ අනුසස්, සිල් රැකීමේ අනුසස් ආදිය පළමු කොට ප්‍රකාශ කොට ලෝභය, ද්වේශය මෝහය ගැන පසුව දේශනා කිරීම) මෙය ආනු පුබ්බිකතා නොහොත් අනුපිළිවෙලට කථාව යනුවෙන් හඳුන්වයි.

3. එමෙන්ම රසවත් කතාවකින් නැතිනම් සතුට උපදවන සිහියේ තබා ගත හැකි කතා කියවීම. (ජාතක කතාවක වර්තමාන කතාව අතීත කතාවද දැන ගැනීමට සැලැස්වීම.

4. අවස්ථානුරූපීව භාෂාව හසුරුවාලීම, එනම් ගද්‍ය මුල් කරගෙන මෙන්ම පද්‍ය මුල් කරගෙන පාඩමක් ආරම්භ කිරීම.

5. විවිධ උපමා භාවිතා කරමින් යමක් වටහා දීම. ඒ බව නයා දිරූ හැව අරින්නාක් මෙන්, ගොනාගේ පා අනුව යන කරත්ත රෝදය මෙන්, වලාකුළකින් නිකුත් සඳ මෙන්, හැන්ද රස නොදන්නාක් මෙන්, ගොනෙකු මෙන් වැඩෙති, ආදී උපමා මගින් ගැඹුරු කරුණු විග්‍රහ කිරීම. (රාහුල හිමියන්ට කැඩපත දිය බඳුන උපමා කොට දම් දෙසීම.)

6. ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය භාවිතා කිරීම, රූපයෙන් මත්ව සිටි රූප නන්දාව යථා ස්වභාවය අවබෝධයට හා බිමා බිසවට ප්‍රායෝගික දෙයක් යොදා ගැනීම.

7. පැවරුම් ක්‍රම භාවිතා කිරීම - චූල්ල පන්ථක හිමියන්ට සුදු රෙදි කඩක් දී පිරිමැදීමට උපදෙස් දීම. කිසා ගෝතමියට නොමළ ගෙයකින් අබ ටිකක් ගෙන ඒමට උපදෙස් දීම.

8. විවිධ න්‍යායන් හා පර්යාය විධින් ඉදිරිපත් කරමින් උගෙනීමට ශිෂ්‍යයා පොළඹවාලීම ආදී විවිධ ඉගැන්වීම් ක්‍රම බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් කොට ඇත.

ශිෂ්‍යයා හා ශිෂ්‍ය කාර්යභාරය

ඉගෙනුම් ලාභී ශිෂ්‍යයා තුළ ලක්ෂණ ද මෙහි ලා බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් කොට ඇත. ඒ අනුව ඉගෙනුමේ නියුතු ශිෂ්‍යයා තුළ ශ්‍රද්ධාව , වීර්ය හා සත්ත බෝජ්ඣංග ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත විය යුතු බව පෙන්වා දෙයි. මෙහි ශ්‍රද්ධාව යනු ගුරුවරයා කෙරෙහි ශිෂ්‍යයා දක්වනු ලබන සුභවාදී ආකල්පයි. ගුරුවරයා පිළිගැනීම හා විශ්වාස කිරීම එහි අදහසයි. එමෙන්ම වීර්ය ශිෂ්‍යයෙකු තුළ තිබිය යුතු උසස්ම අංගයකි. ශිෂ්‍යයාගේ දක්ෂතාවය හැකියාව, කුසලතාවය පෙන්නුම් කිරීමට වීර්ය තිබිය යුතුය. අලස දරුවාට කිසිවිටකත් ජයග්‍රහණය හිමිකරගත නොහැකිය. මෙය සම්මා වායාම ලෙසද දක්වයි. එහිලා ශිෂ්‍යයා කරුණු හතරකින් සමන් විය යුතුය.

1. අනවශ්‍ය දේ ඇතුළට නොගැනීම.
2. අනවශ්‍ය දේ බැහැර කිරීම.
3. අවශ්‍ය දෙය ගැනීම.
4. අවශ්‍ය දෙයම වර්ධනය කරගැනීමට උත්සාහ කිරීම සම්මා වායාමයයි.

එසේම බොජ්ඣංග ධර්ම වූ සති, ධම්ම, විචය, විරිය, පීති, පස්සද්ධි, සමාධි, උපේක්ඛා යන්න සත්ත බොජ්ඣංග ධර්ම තුළින් යමක් උකහා ගන්නා පුද්ගලයෙකු තුළ පවතින ලක්ෂණ පිළිබිඹු කරයි. යමක් සතුටු සිතින්ම කළ යුතුය. එය හිරිහැරයක් කරදරයක් ලෙස නොසැලකිය යුතුය. සැහැල්ලු මනසකින් යුක්තව හැසිරිය යුතුය.

එමෙන්ම හොඳ ශිෂ්‍යයෙකු තුළ පවතින ලක්ෂණ පැහැදිලි කරන බුදුන් වහන්සේ

1. පාඩමට පරිභව නොකරයි.
2. ගුරුවරයාට පරිභව නොකරයි.
3. තමාට පරිභව නොකරයි
4. එකග සිතින් පාඩම අසයි.

එමෙන් මෝඩ නොවූයේ කොළ කොලු නොවූයේ නුවණින් යුතු වෙයි. නොදන් දැයෙහි දනිමියි මානය නැති වෙයි. මෙවැනි ගුණාංග ඇති ශිෂ්‍යයාගේ අධ්‍යාපනය සඵල වෙයි. ආකල්ප කුසලතා වර්ධනය වෙයි. එමෙන් ම ශිෂ්‍යයා නිරතුරුවම ගුරුවරයා උගන්වන විට,

1. එය මැනවින් ඇසීමට කැමති වෙයි.
2. මැනවින් කන් යොමයි.
3. දැනගැනීමට ආශාවෙන් සිටියි.
4. අර්ථයම ගනී.
5. අනර්ථවත් දේ අත්හරී.
6. ඉවසීමෙන් කටයුතු කරයි.

මෙය බෞද්ධ සිසුන්ට පමණක් නොව සියළුම සිසුන් වර්ධනය කරගත යුතු උසස්ම ගුණාංග බව අවධාරණය කළ හැකිය.

ඊට අමතරව සිගාලෝවාද සූත්‍රයේදී ශිෂ්‍යයා විසින් ගුරුවරයාට කළ යුතු යුතුකම් පෙන්වා දෙයි.

බුදු දහම හැමවිටම බුද්ධිය හකුළා ගැනීමට නොව බුද්ධිය විකසිත කර ගැනීමට නිතරම උපදෙස් දෙයි. අරමුණු ගැනීම අරමුණු අනුව සිත පවත්වා ගැනීම සිතේ මූලික ලක්ෂණයයි. මූලික සිත ප්‍රභාස්වරයයි. ඒ ප්‍රභාස්වර සිත දූෂිත හෝ පැහැබර වන්නේ ලැබෙන අරමුණු අනුවය.

ඒ පැහැබර සිත යටපත් කරවන විවිධ අරමුණු වලට ලෙහෙසියෙන් පහසුවෙන්ම ගොදුරු වීම ස්වාභාවිකය. විවිධ ආශාවන්ට ගොදුරුවීම, කෙනෙකුගෙන් පළිගැනීම, සමාජ විරෝධී ක්‍රියාවන්ට සිත නතු වීම, අලස බව, නිතර සිත චංචල වීම, ආත්ම විශ්වාසය අඩුවීම, අවට දේ පිළිබඳ සැක උපදවාලීම වැනි ලක්ෂණ සිත දුර්වල කරයි. මේවා ඉවත් කර ගැනීමට කුමානුකූලව උපදෙස් දීමට ගුරුවරයා දක්ෂයෙකු විය යුතුය. මේවා නැතිකර ගැනීමට උනන්දු වීම ශිෂ්‍යයා සතු වගකීමකි.

අවධානය ඇති කරගන්නේ කෙසේද?

බුදුන් වහන්සේ අවධානයටද මුල් තැනක් දී ඇත. සිතේ ලක්ෂණය වන්නේ තමා කැමති අරමුණ ගන්නා, දැකීමට පහසු, දුර ගමන් යන්නා වූ ශරීරයක් නැති ගුහාවක වෙසෙන යමෙක් පාලනය කරන්නේද එවැනි සිත පාලනය කරගත් තැනැත්තාට කළ නොහැකි දෙයක් නැත. ඕනෑම සැපයක් උදාකර ගත හැකිය. සියලු අභියෝගයන් ජයගත හැකිය. එය තව දුරටත් පැහැදිලි කරන බුදුන් වහන්සේ සිත භාවිතා නොකොට පුරුදු පුහුණු නොකරන්නේ නම් එය සිත අකර්මන්‍ය වන බවත්, භාවිතා කරන සිත නිතර නිතර පුරුදු පුහුණු කරන සිත කර්මන්‍ය වන බවත් දේශනා කොට ඇත. සාර්ථක අරමුණක බැඳ තබාගෙන සිතේ ඒකාග්‍රතාවය ඇති කර ගැනීමය. ඒ අවධානය ඇති කර ගැනීමට සප්ත බෝජ්ඣංග ධර්මයන් භාවිතා කළයුතු බව පෙන්වා දෙයි. අවධානය ඇති කර ගැනීමට බුදුසමය නිර්දේශ කරන්නේ භාවනාවයි. භාවනාව ගැන කියන විට අප හිතන්නේ ඒ සඳහා ජීවිතයෙන් පලායාමක් අවශ්‍ය බවය. එය වැරදි අවබෝධයක් වැටහීමක් බව කිව යුතුය. තමා කරන දේ, එහි සත්‍ය අසත්‍ය බව තේරුම් ගැනීමට කරන මනෝමය අභ්‍යාසයක් ලෙස භාවනාව තේරුම් ගත යුතුය. එසේ තේරුම් ගත්විට කාමයන් පිළිබඳව දැඩි ඇල්ම පහව් යයි. තමාගේ මෙන්ම අන්‍යය විනාශ කරන තරහව නැතිවෙයි. කායික මානසික අලස බව දුරුවෙයි. අරමුණු කරා යන සිත සන්සුන් වෙයි. විවිධ දේ පිළිබඳ සිතේ ඇති වන සැකය දුරු වෙයි.

ශිෂ්‍යයා තමා තුළ ඇති ඉගෙනුමට බාධාකරන මේ දේවල් වටහා ගැනීම සාර්ථක ඉගෙනුමට පදනම වෙයි.

දඬුවම :

නිශ්චාවක් අරමුණක් කරා යන මේ ගමනේදී විවිධ චරිත විවිධ හැකියාවන් තමන්ට විවිධ ගැටළුකාමී ශිෂ්‍යයන්ද හමුවිය හැකිය. මේ සියළුම ශිෂ්‍යයන් හික්මවා ගැනීම සඳහා බුදු සමය භාවිතා කළ ශිල්ප ක්‍රම පෙන්වා දිය හැකිය. ඒ සඳහා මූලික වශයෙන් දඬුවම් ක්‍රම භාවිතා කොට ඇත.

එහිදී විශේෂ වන්නේ කායික දඬුවම් වලට වඩා මානසික දඬුවම් වලට මුල් තැනක් දීමය. එමගින් අපේක්ෂා කරන්නේ තමා කළ වරද අවබෝධ කරදීමේ උපාය මාර්ගයක් ලෙසය. බුදුන් වහන්සේ තම සාමණේර ශිෂ්‍යයන්ට දස දඬුවමක්ද තදබල ලෙස වරද කරන්නාට ආරාමයෙන් නෙරපීමද නිර්දේශ කොට ඇත. ඊට අමතරව නිග්‍රහ කිරීම, තාවකාලිකව පිරිසෙන් කොන් කිරීම, වරද පිළිගෙන එය නැවත නොකරන බවට සපථ කර ගැනීමටත්, අයහපත් ශිෂ්‍යයන්ට මෙන්ම ආයතනයට සිදුවන්නේ නම් එහිලා තදින් සිටිය යුතු බවත් දක්වා ඇත.

විශේෂයෙන්ම කේසි, බුදු රජාණන් වහන්සේගෙන් ශිෂ්‍යයන් දමනය කරන්නේ කෙසේද ඇසූ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු මෙසේ දී ඇත. කේසි අශ්වයන් ඇති කරන්නෙකි. පළමු කොටම බුදුන් වහන්සේගෙන් ඇසූ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු කේසිගෙන්ම අසයි. කැලෑවෙන් අල්ලා ගන්නා අසුන් විවිධ ක්‍රම මගින් හීලෑ කර ගන්නා බවත්, හීලෑ කිරීමක් කිරීමට අපහසු අසුන් මරා දමන බවත් දන්වා සිටියහ. බුදුන් වහන්සේද ඔබ මෙන් මමද හීලෑ නොවන සිසුන් අත්හැර දමන බවත්ය. දේවදත්ත සුනක්ඛත්ත වැන්නන් අත්හැර දැමූ අයුරු මීට නිදසුන්ය. මීට අමතරව දෙන තවත් දඬුවම් ක්‍රමයක් ලෙස බ්‍රහ්ම දණ්ඩනය පෙන්වා දිය හැකිය. පිරිසෙන් කොන් කොට අන් අයට ඔහු සමග කථා කිරීම, සබඳතා පැවැත්වීම අත්හිටුවීම මෙහි ලක්ෂණයයි. ඡන්න භික්ෂුව උදාහරණ ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළ යුත්තක් නම් දඬුවම දඬුවම් කිරීමේ චේතනාව මත කෝපයෙන් හා ද්වේශයෙන් කරනු ලබන්නක් නොව එය හුදෙක් ශිෂ්‍යයා කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන්ම කරනු ලබන්නක් විය යුතුය. බුදුන් වහන්සේ හැම විටම දඬුවමක් දුන්නේ ඔවුන් කෙරෙහි අනුකම්පා සහගතවය.

විශේෂයෙන්ම දඬුවම පමණක් නොව සිසුවාගේ දක්ෂතා හැකියා වටහා ගෙන ඔහු තවත් දිරි ගැන්වීම සඳහා ත්‍යාග හා ශ්‍රේණි දීමද බුදු රජාණන් වහන්සේ සිදුකොට ඇත. ඒ බව තනතුරු ප්‍රදානය හා ප්‍රශංසා කිරීම තුළින් පැහැදිලි වේ. විශේෂයෙන් අගසව් දෙනමගේ දක්ෂතා වර්ණනා කිරීමද ධම්ම දින්න භික්ෂුනියගේ දක්ෂතා වර්ණනා කිරීමද එමෙන්ම අසූමහ ශ්‍රාවකයන්ට හා ශ්‍රාවිකාවන්ට තනතුරු ප්‍රදානය කිරීමද මෙහි ලා සිහිපත් කළ හැකිය.

මොන කරුමය ද නව ඇහැරුණු බවත්
පැන පැන බියව මුළු වැදුමෙන් පලක් — **නැහැ**
නැහැ

දිනූ මත් පැරදුමත් නොතත් තමක්
එනු ඉදිරියට නැත නොත් නිදහසක් — **නැහැ**
නැහැ

එස්. මහින්ද හිමි